



Наслов

26. април - Светски дан интелектуалне својине

Музика представља део револуције која се дешава око нас, револуције која фундаментално мења начине на који се креативна дела стварају, преносе и конзумирају.

Захваљујући дигиталној технологији и интернету, ми смо данас у могућности да допремо до много више музичких дела, него што је то био случај икада у историји. Интернет је створио глобално тржиште, али и глобалну позорницу за музику, и управо је то та дивна чињеница којом се љубитељи музике широм света наслађују.

Ми морамо да се постарамо да не изгубимо фокус на креаторима и извођачима у новој дигиталној економији. Да ли је њиховој улози додељена адекватна вредност у овим новим системима? Ово је питање од суштинског значаја. Веома је важно

за „живу“ културу да креатори, композитори, текстописци и извођачи буду у могућности да остваре пристојну економску надокнаду на основу њиховог стваралаштва у музици. Без њих и ми бисмо остали без музике.

Огромни уметнички, лични, друштвени и економски напори се улажу у креирање и извођење музике. Ми морамо наћи начин да обезбедимо њену одрживост у економији. Моја порука поводом Светског дана интелектуалне својине гласи „не узимајте музику здраво за готово; цените је“.

Данас је дан да се устане и стане за музику, да се обезбеди да наши музичари имају фер третман, као и да се цени њихова креативност и њихов јединствени допринос нашим животима.



Френсис Гари, генерални директор
Светска организација за интелектуалну својину

Интервју

Студија о анализи кривотворења и пиратерије у Србији

У оквиру Твининг пројекта „Спровођење права интелектуалне својине (ИС) у Србији“, који воде експерти из Данске и Велике Британије, урађена је по први пут студија чији је циљ био да се оцене размере и обим криминала у области кривотворења и пиратерије у Србији. Студија је спроведена у периоду од октобра 2014. до марта 2015. године и на основу разговора вођених са представницима институција за спровођење права ИС и носиоцима права у Србији.

Европска комисија сматра да је усклађивање законодавства Србије у области ИС са правним тековинама ЕУ ушло у поодмакнуту фазу. У Србији су номиноване институције које су надлежне за заштиту и спровођење права ИС: Управа царина, Тржишна инспекција, Инспекција за лекове и медицинска средства, Пореска управа, Полиција, Државно тужилаштво и Завод за интелектуалну својину.

Нажалост, укупна вредност промета кривотвореном и пиратском робом у Србији није позната. Међутим, одређене организације носилаца права успеле су да дођу до поузданих показатеља у одређеним секторима. Алијанса за пословни софтвер – BSA је оценила да чак 69% софтвера инсталираног на

рачунаре у Србији нема одговарајуће лиценце и да је вредност пиратског софтвера 70 милиона USD.

У 2014. Управа царина је запленила кривотворене прехранбене производе, алкохолна пића, парфеме, козметику, друге производе за негу тела, електричне производе за домаћинство, играчке, цигарете, алате и прибор за возила. У истом периоду, Тржишна инспекција је запленила прехранбене артикле, алкохол, производе за негу тела, играчке, делове за возила и пиротехнику. Разлог за бригу представљају редовне заплене кривотворених лекова од стране Инспекције за лекове и медицинска средства, као и постојање вебсајтова са понудом кривотворених лекова и медицинских средстава који циљају конкретно на купце у Србији. Међутим, сагледавање тржишта је показало да одевни предмети и спортски артикли представљају највећи део робе у продаји.

Студија је открила неколико нових трендова. Број пиратских оптичких дискова у понуди драматично се смањило током последњих пет година. Ово се може приписати већем обиму активности на спровођењу права и преласком на напредније технологије.

Захваљујући активностима на спровођењу права ИС, обим кривотворене и пиратске робе на пијацама у Београду, Новом Саду и Нишу смањено се на испод 10% расположиве робе. Насупрот томе, постоје велике пијаце у Суботици, Панчеву и Новом Пазару, где се сумња да је роба углавном предмет повреде права

ИС. Обим робе у понуди је толики да се ове пијаце могу сматрати не само малопродајним локацијама, већ и дистрибутерима за потребе veleprodaje. Посебно је интересантна пијаца у Суботици где највећи број купаца прелази границу из Мађарске.

Продаја преко интернета довела је до повећања броја производа којима се повређују права ИС а који се дистрибуирају путем поштанског система, за разлику од традиционалних путева транспорта.

У протеклих пет година дошло је до раста тренда увоза кривотворене робе одвојено од одговарајућих етикета у покушају да се заваја царина. Ова кривотворена роба након што се означава кривотвореним жиговима на локацијама широм Србије а нарочито у близини великих пијаца у Суботици, Панчеву и Новом Пазару.

Обим и квалитет кривотворене и пиратске робе доступне у Србији, указују да организовани криминал стоји иза производње, увоза и дистрибуције. Ово је поткрепљено чињеницом да је већина робе у продаји на пијацама широм Србије идентична, што указује на повезаност извора и дистрибуционих канала.

Поред тога, поновљени удружени покушаји великих група пијачних продаваца да застраше представнике државних институција који су радили на спровођењу права ИС на локацијама као што је Суботица, представљају јасне примере организованог криминала на делу.

др Марија Радојковић, доцент

Технолошки факултет, Универзитет у Новом Саду

Увођење наставе из области заштите интелектуалне својине на Технолошком факултету у Новом Саду

Технолошки факултет је високообразовна институција која школује будуће технологе, инжењере, истраживаче и научнике. Области које се изучавају и примењују на факултету су тзв. „живе области“ које се из дана у дан мењају, усклађују и унапређују. Иновација и унапређење постојећег, потреба за променом тренутног стања у привреди је нешто што је све присутније у пракси.

Привредни субјекти све чешће настоје да у комуникацији са институцијама као што су факултети и институти, који се баве научним истраживањима, дођу до решења проблема са којима се сусрећу свакодневно. Такође, сами факултети имају значајан истраживачки потенцијал и настоје да резултате својих истраживања комерцијализују. Време бављења „науком ради науке“ је време које пролази и које се замењује „науком ради примене у пракси“, трансфером стечених знања и технологија на индустријске нивое. Технолошки факултет у оквиру својих активности има непрекидно и систематско унапређење квалитета студијских

програма у складу са најновијим достигнућима у науци и развојем образовног процеса, као и захтевима и потребама друштва и привреде. Самим тим што је уско повезан са иновацијама које су уједно и најважнији елемент развоја технолошких поступака и финалних производа, Технолошки факултет је препознао област заштите интелектуалне својине као област која неизоставно треба наћи своје место у наставном програму.

Настава из области интелектуалне својине своје место најпре налази на последипломским студијама, студијама другог и трећег нивоа, а посебно на докторским студијама, где се студенти у највећем проценту баве научним истраживањима где и постоји највећа потреба за овладавањем знањем из области заштите интелектуалне својине. Процедура за увођење наставе тј. додатног наставног садржаја не захтева посебно ангажовање. Довољно је да при следећој предаји документације за акредитацију установе и студијских програма, предмет из

области заштите интелектуалне својине буде инкорпориран у стандардима који обухватају наставни план и књигу предмета. У зависности од концепта студија на различитим факултетима, броја модула и смерова, овај предмет може бити заједнички (обавезни или изборни) за све студенте или за студенте одређених усмерења. Технолошки факултет ће у следећем циклусу акредитације овакав наставни садржај уврстити у наставни план докторских студија.

Запослени на Технолошком факултету су у протекле две године имали прилике да сарађују са Заводом и присуствују великом броју едукација које су организоване. На једној од њих „Држање наставе о интелектуалној својини уз помоћ материјала ЕПО Академије“, упознали су се са предностима увођења наставе из ове области и специфичностима које имају факултети који нису правног усмерења.

Уз подршку која се добија од стране Завода за интелектуалну својину у виду давања информација, одржавања семинара и добијања потенцијалног уџбеничког материјала потребно је само да сваки факултет препозна потребу за увођењем оваког садржаја, што је Технолошки факултет у овом тренутку и учинио. ■

др Весна Црнојевић-Бенгин

BioSense центар Универзитета у Новом Саду

Интелектуална својина у BioSense центру

BioSense центар Универзитета у Новом Саду међународно је признат мултидисциплинарни истраживачки центар, који је фокусиран на увођење, развој и унапређење напредних ИКТ решења у пољопривреди, безбедности хране, екологији, заштити животне средине и шумарству. BioSense тим чини 68 истраживача из разних области, 28 је са звањем доктора наука, при чему је просек година 33.

До сада смо успешно реализовали 27 интернационалних пројеката, док је 16 у току. Доказ успешности Центра је и чињеница да је он далеко најуспешнија институција из Србије, која учествује на FP7 пројектима (FP7 је оквирни програм 7, механизам финансирања науке у Европи, који је претходио програму финансирања Хоризонт 2020).

У скупу пројеката из позива Хоризонт 2020, посебно смо поносни на наш нови пројекат ANTARES. У конкуренцији од преко 200 европских истраживачких центара, BioSense центар је изабран као један од 30 потенцијалних европских Центара Изврности; једини из земље која није чланица Европске Уније. Циљ ANTARES-a је оснивање Центра Изврности за напредне



BioSense

технологије примењене у одрживој пољопривреди и безбедности хране, где ће се истраживање и технолошки развој одвијати на највишем светском нивоу. Развој овог Центра ће директно утицати на продуктивност српске пољопривреде и одрживост животне средине, чиме ће се значајно побољшати њена конкурентност на светском тржишту.

Поред свих успеха BioSense центра, посебно издавајемо: (i) оријентисаност на примењена и тржишно оријентисана истраживања, која су у блиској сарадњи са ланцем заинтересованих страна и (ii) привлачење и задржавање истакнутих

истраживача и других професионалаца из земље и иностранства.

У циљу дугорочне одрживости и диверзификације прихода, део BioSense центра је и сектор за иновативност и развој пословања, прво одељење тог типа у Србији у Истраживачко-развојном сектору. Основни циљ одељења је подршка тржишно-оријентисаном истраживању кроз комерцијализацију потенцијала Интелектуалне Својине (ИС) Центра и развој предузетничког духа код истраживача. Фокус одељења је двојак: подршка истраживачима да развијају тржишно-оријентисане патенте и искоришћење ове интелектуалне својине у сарадњи са приватним компанијама која ће комерцијализовати резултате истраживања и обезбедити плаћање лиценци.

Због тога, Центар је организовао неколико радионица на тему заштите интелектуалне својине. Ове радионице, вођене од стране Завода за интелектуалну Својину, имале су за циљ да наше истраживаче упуте у основе заштите и да их подрже у трансформацији њихових научних резултата у патентирану, комерцијалну имовину.

За BioSense, интелектуална својина се не посматра само кроз финансијску одрживост. Патенти се посматрају као идеално средство за развој кооперације између српске и европске индустрије и убрзавање трансфера технологије. Због тога је, сарадња са Заводом за интелектуалну својину, од великог значаја за наш рад. ■



Управљање интелектуалном својином у програму Хоризонт 2020

European IPR Helpdesk је основан у оквиру пројекта финансираног од стране Европске комисије да обезбеди свим корисницима савете и информације у области интелектуалне својине. Циљна група су истраживачи и МСП који учествују у истраживачким пројектима ЕУ и МСП који су укључени у међународне процесе трансфера технологије. Уколико Вам је потребна помоћ за специфична питања у погледу ИС у Европи или ако сте заинтересовани за обуке које IPR Helpdesk пружа, више информација можете наћи на линку www.iprhelpdesk.eu

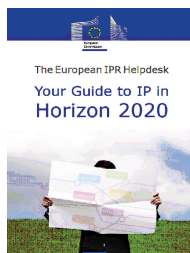
Лансирањем новог оквирног програма Европске уније за истраживање и иновације Хоризонт 2020 почетком 2014. године посебан фокус стављен је на иновације и подршку за конкурентност МСП и предузетника у ЕУ и ширим међународним оквирима.

Вешто управљање интелектуалним добрима је важан камен темељац за повећање тржишно оријентисаног приступа финансирању, који је од суштинског значаја за одрживу примену и комерцијализацију интелектуалне својине настале у истраживачким пројектима програма Хоризонт 2020.

Привредно оријентисан приступ у Хоризонту 2020 даје нагласак на претварање резултата истраживања и

технолошких достигнућа у тржишно вредне производе и услуге. У наведеном контексту, правилно управљање интелектуалном својином постаје пресудно. Због повећаног броја захтева потенцијалних учесника на пројекту Хоризонт 2020 од његовог лансирања, European IPR Helpdesk је проширио свој фокус на јачање капацитета у области ИС нудећи различите формате обуке као и корисне савете о погодним стратегијама у вези са интелектуалном својином.

Информациони пакет: Интелектуална својина у програму Хоризонт 2020



Имајући у виду значај који се даје интелектуалној својини у пројектима Хоризонт 2020, тим European IPR Helpdesk-а је објавио посебан информациони пакет о управљању интелектуалном својином у Хоризонту 2020 с циљем да води кориснике ЕУ пројеката кроз очекивања и захтеве Европске комисије и да понуди практичне савете како да се

се примени управљање интелектуалном својином у пракси. Информациони пакет се састоји од следећег:

- серије од три документа „Fact Sheets“ који се односе на управљање кључним питањима ИС у различитим фазама животног циклуса пројекта – у фази предлога пројекта, припреме уговора (Grant Agreement и Consortium Agreement), као и имплементације пројекта и закључака;
- модела Споразума о сарадњи (MoU) у оквиру Хоризонта 2020 – помоћ за дефинисање оквира за преговарање између партнера у конзорцијуму који се обично закључују у раним фазама преговора о укључивању партнера у пројекат, чак и пре предаје предлога пројекта;
- модела Уговора о поверљивости (Non-Disclosure Agreement) који се састоје од примера једностраног и двостраног уговора;
- Водича о интелектуалној својини у Хоризонту 2020 за истраживаче и привредне субјекте који даје преглед најважнијих аспеката интелектуалне својине у једном кратком и концизном документу.

Информациони пакет је доступан на сајту The European IPR Helpdesk на следећем линку: https://www.iprhelpdesk.eu/Information_Package_IP_in_Horizon_2020#modelAgreements.

European IPR Helpdesk, интервју са др Шоном Мекартијем

Чланак преузет из билтена IPR Helpdesk број 13, април-јун 2014. године

Логика Европске комисије је да ако ништа „корисно“ не произилази из пројекта, зашто бисмо га финансирали?

Колико је по Вама значај интелектуалне својине за успех пројеката у оквиру програма Хоризонт 2020 и искоришћавање резултата?

Финансирање свих истраживања има за циљ да ствара нова знања. Нека истраживања имају негативан резултат као на пример када полазни концепт није дао резултате или се до решења није дошло. Чак и негативан резултат је резултат, а уколико је на одговарајући начин документован, спречиће понављање истраживања од стране других истраживача. Уколико је резултат истраживања „корисно знање“, постоји неколико начина искоришћавања таквих резултата. Најочигледније је кроз публикавање научних радова. Други начини могу да обухвате укључивање у стандарде, допринос различитим политикама (стратегије), патентирање и коначно допринос кроз нове производе, услуге или пословне моделе. Заштита права интелектуалне својине се односи на последње поменуто, тј. на патенте, производе, услуге и пословне моделе.



European IPR Helpdesk

У фази предлога пројекта, колико релевантан може бити бизнис план и опис мера предвиђених за управљање интелектуалном својином? Да ли имате практичне савете у том погледу?

У Хоризонту 2020 ће то питање бити много значајније него у претходним програмима. То је због посебног нагласка који је стављен на „утицај“ (impact) пројекта у самом процесу процене предлога. Европска комисија примењује логику да „уколико ништа корисно неће произаћи из вашег пројекта, зашто бисмо га финансирали? Уколико ће из пројекта произаћи нешто корисно, требало би и да имате план за експлоатацију таквих резултата.“ Из досадашњих обука и курсева за писање предлога пројеката, део обука који се тичу „утицаја“ пројекта јесте најважнији за истраживаче. Они су често уплашени самим значењем речи „утицај“, али када разумеју њено значење у контексту пројекта, врло често су узбуђени због могућности да они буду ти који ће „имати утицај“.

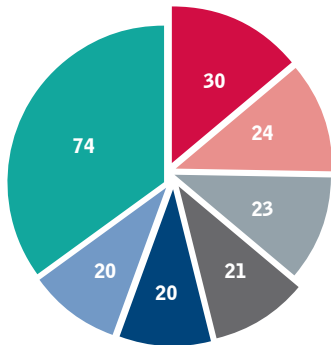
Да ли нам можете дати пример за неке основне кораке како резултате пројекта довести до тржишта?

Концепт нивоа технолошке спремности (Technology Readiness Level - TRL) је одличан. Нивои технолошке спремности могу ићи од TRL1 за фундаментални концепт до TRL9 који се односи на производ који је спреман за тржиште. Многи истраживачи са универзитета углавном су на оперативним нивоима TRL3 и TRL4 (истраживање и оперативност на лабораторијском нивоу). Истраживање је у ствари довођење технологије или концепта на следећи, виши ниво. Уколико је истраживач на нивоу TRL4, тада ће он морати да има партнера који има могућност оперативности на нивоу TRL5 (валидација технологије у релевантном окружењу). Слично важи нпр. и за истраживача који је на нивоу TRL5 који тада мора имати партнера на нивоу TRL6 (демонстрација у релевантном окружењу).

Шта то значи? То значи да у пројекту треба да буду два типа партнера: партнери који могу да омогуће „утицај“, односно да резултате подигну на следећи ниво TRL, и партнере из науке који спроводе истраживања. Само довођење новог концепта на тржиште је јако спор процес од TRL1 па све до TRL9. Истраживања финансирана из јавних односно буџетских средстава су често лимитирана достизањем нивоа TRL7. Након тога је обично потребно и финансирање приватног сектора како би се комплетирао процес и довео до нивоа TRL9.

Статистика пријава у 2014. години

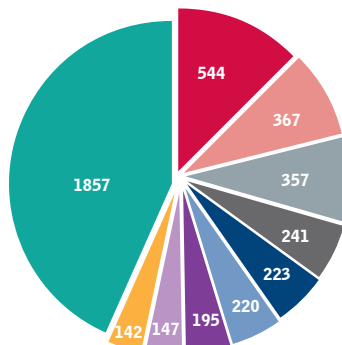
Националне пријаве патената
по МКП класама



- Здравље, спасавање живота A61-A63
- Погонске машине или пумпе F01-F04
- Инструменти G01-G12
- Пољопривреда и прехр. производи A01-A24
- Транспорт B60-B68
- Електротехника H01-H05
- Остало

У 2014. год. је поднето укупно 709 пријава патената, од тога 212 националних. Највећи број патентних пријава је у области: Здравље, спасавање живота класе A61-A63 (30); Погонске машине или пумпе класе F01-F04 (24); Инструменти класе G01-G12 (23); Пољопривреда и прехрамбени производи класе A01-A24 (21); Транспорт класе B60-B68 (20) и Електротехника класе H01-H05 (20).

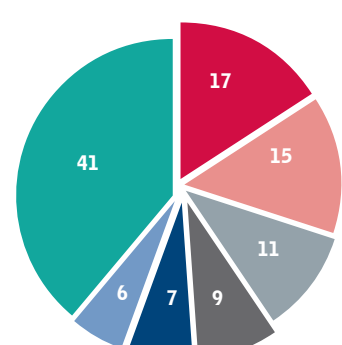
Заступљеност класа Ничанске
класификације у пријавама жигова



- Фармацеутски производи - класа 5
- Прехрамбени производи - класа 30
- Пословне услуге - класа 35
- Услуге образовања и забаве - класа 41
- Прехрамбени производи животињског и биљног порекла - класа 29
- Канцеларијски производи - класа 16
- Козметички производи - класа 3
- Пиво и безалкохолна пића - класа 32
- Одећа и обућа - класа 25
- Остало

У 2014. год. поднето је укупно 6273 пријава за заштиту жига. Најзаступљенији су фармацеутски производи класа 5 (544), затим прехрамбени производи класа 30 (367), пословне услуге класа 35 (357) и услуге образовања и забаве класа 41 (241).

Пријаве дизајна
по Локарнској класификацији



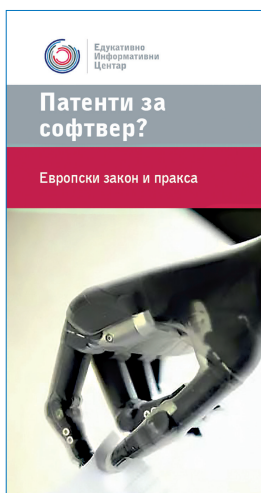
- Амбалажа - класа 09
- 2Д дизајн - класа 32
- Производи за домаћинство - класа 07
- Намештај - класа 06
- Предмети за украшавање - класа 11
- Намирнице, бисквити, колачи, пекарски производи - класа 01
- Остало

У 2014. години поднето је укупно 106 пријава за заштиту индустријским дизајном. Највећи број пријава је у класи 09 за амбалажу (17), потом у класи 32 за 2Д дизајн и лого (15), затим класи 07 производи за домаћинство (11) и класи 06 за намештај (9).

Новости

Нове публикације о патентима

Нове три брошуре о патентима су током фебруара и марта преведене на српски језик и прилагођене домаћим корисницима. У питању су две брошуре Европског завода за патенте "Патенти из биотехнологије" и "Патенти за софтвер", као и брошура Пољског завода за патенте "Биопатенти и будућност биотехнологије".



Предавање о интелектуалној својини на Полицијској академији

На позив професора на предмету Економски криминал, почетком марта је за студенте четврте година студија Криминалистике на Криминалистичко-полицијској академији у Земуну одржано предавање о интелектуалној својини од стране представника Завода. Како се у оквиру наведеног предмета обрађује и законодавство у области интелектуалне својине са фокусом на кривична дела против интелектуалне својине, студентима су представљени важећи закони и релевантни међународни уговори у овој области као и облици сарадње коју Завод има са институцијама за спровођење права интелектуалне својине. Од стране професора исказана је и жеља за сарадњом са Заводом за интелектуалну својину у области едукације у будућности.

Посета Ђака Математичке гимназије Заводу

У посети Заводу за интелектуалну својину су 22. априла били Ђака Математичке гимназије из Београда којима су патентни испитивачи и чланови Едукативно-информативног центра одржали предавање о правима интелектуалне својине са аспекта информационих технологија. Гимназијалци су имали прилике да слушају о основама функционисања система интелектуалне својине. Представљени су им основни услови за заштиту појединачних права индустријске својине са примерима заштићених жигова, индустријских дизајна и патената компанија које су активне у области информационих технологија.

